

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 22.
ABONAMENTUL
Anual Austro-Ungariei:
120 coro.
Semi-Annual: 60 coro.
Trimestrial: 30 coro.
De Duminică pe un 4 cor.
De luni până la sâmbătă pe un 40 franco.
Inscripția nu se încapără.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 22.
INSERȚIILE:
De un sfert gramme: prima dată în
ziară; a doua oară în două zile;
a treia oară în trei zile.
Adăpt abonamentelor, cât și înscriri-
le sunt să se plătească în Avanz.
Telefon pentru oraș și comitat
Scrieți neîntrerunse să se potrivească

Sufragiul universal și d-nul Kristóffy.

Știrile ce ne-au sosit privitor la retragerea de la cârmă a lui Kristóffy spun că el retrage din pricină că n'ar fi putut chema la îndeplinire a sufragiului universal. În fața dușmăniei lui Kossuth, Bánffy și alții nu este adecă de nădăjduit ca d-nul Kristóffy să răsbească.

Dacă așa stau lucrurile, Kristóffy se va retrage de la putere însoțit de alipirea tuturor cetățenilor de bine, pentru că toți câștigă drept de vot pentru popor vor fi cu drept de rău dacă retrăgându-se de la putere Kristóffy vine un ministru care din calocului se rosteste împotriva sufragiului universal.

Iar altă cale noi nu vedem, ba chiar este că ar fi vorba ca la cârmă să se așeze Lovrásia Andrassy, Kossuth și Wekerle, va să zică oameni cari numai la dreptul poporului nu se gândesc.

Ori-și-cum, rămâne fapt, că după cum s-a vădit în dietă *partidul Românilor a fost cel din care a cerut drepturi poporului* (sufragiu universal), așa și dintre sfetnicii M. Sale Kristóffy a fost cel dintâiu care a recunoscut într'adevăr, poporul e despoiat de drepturi, și legile le fac domni cari trăiesc în lume de gândirea și simțirea poporului, și urmarea: bine va fi numai când ispravă și poporul drepturi, ș'anume *sufragiu universal*.

Dăm mai la vale din vorbirea rostită de Kristóffy la Bogșa acea parte, care privește drepturile poporului.

Iată-o:
Dar ușor se poate dovedi că restrângerea dreptului electoral este de-a dreptul izvorul obediinței. Dacă și păturile largi ale poporului sunt reprezentate în parlamentul ungar, atunci și aici-odată n'ar fi ajuns până acolo să-și pierdă vremea scumpă mereu cu discuțiuni drept public. Ideea de drept public în lumea noastră începe pretutindenea a perde aceea pe care o avea numai câțiva ani mai în urmă, în chip biruitor ea vine înlocuită cu un principiu de idei și în toate părțile își croaște calea neimpedecată gândirea socialistă. Așa e și în Ungaria dar firește numai în afară de parlament. Și în Ungaria este sărăcia între țări, sunt pături de populație neabăgate în lume sunt dorinți febrinți ale poporului. Dar aceste nici una n'a căpătat intrare în parlament. Pentru că parlamentul nu este ales de păturile largi ale populației, nici nu simte dănuț în fel de legătură cu aceste și nu-și bate cu lucruri cari ar aduce în mișcare mul-

țimea mare a poporului. Aceasta a avut drept rezultat că în Ungaria concepțiunea națiunii s'a separat de concepțiunea poporului, parlamentul a ajuns subjugat de mari lupte de drept public, în vreme ce, acele mari chestiuni, de cari se conduc suferințele mulțimei, au fost expulșate din camera legislațiunii.

Cari sunt acele chestiuni, cari pun în mișcare sufletul masselor? Răspunde la aceasta statistica emigrărilor. Înainte cu doi ani numărul emigranților a fost 100.000, an a fost 150.000 anul acesta va fi 250-300.000. Și d'aci se vede ce adâncă, nemarginită trebuie să fie nemulțumirea socială și economică acolo, de unde într'un an emigrează 300.000 de oameni, pentru că o hotărâre de aceasta se naște greu, se coace încet în sufletele oamenilor, mai ales în Ungaria, unde trăsătura fundamentală de rasă a poporului este alipirea lui îndărătnică de glie. Și cu drept cuvânt putem spune, că de unde au emigrat deja 300.000 de oameni, acolo în sufletele a zece ori atâția s'a sălășluit adâncă nemulțumire, acolo se simte tot cu mai multă patimă starea insuportabilă a împrejurărilor și se întărește tot mai mult dorul după ceva nou, necunoscut. După cercetări amănunțite un sociolog a socotit că proletariatul agricol numără în Ungaria 10 milioane de suflete. Populațiunea ce se ocupă cu agricultura este 13 milioane. Aceasta și în sine este ceva grozav. Dar apoi dacă vom lua în socotință că după statistica oficială a salariilor muncii lucrătorul din Ungaria abia câștigă la zi în termen mediu 1 coroană? Luând deci de bază 200 zile de lucru, câștigul anual al proletarului agricol abia face 200 coroane. Din suma aceasta să trăiască bietul om, să se îmbrace, să plătească chirie, dărilor indirecte și să-și susțină familia. În împrejurările acestea zace indemnul, ce-l face pe oameni să se decidă la emigrare. Dar mai zace în aceste împrejurări și atâtea și anume explicațiunea acestei mari transformări, ce și-a câștigat teren în Ungaria.

Masele de popor nu-și simt decât suferințele, dar n'au nici idee despre chipul cum să se ajute. Parlamentul nu le luminează, presa, care merge în urma parlamentului, d'asemenea nu...

Și cu toate acestea, dacă mulți sunt contrari votului universal, cauza este a se căuta nu în atitudinea fațășă contra acestei reforme, ci în temerea nemotivată de o eventuală preponderanță a naționalităților, care ar putea să urmeze la caz de s'ar introduce sufragiul universal. Dvoastră, stimați ascultători, știți care este părerea mea în chestia naționalităților, asupra căreia m'au declarat și în dietă și de atunci în mai multe rânduri. Punctul cardinal al convingerii mele în privința asta este, că în această țară fiecare cetățean are datorințe și drepturi egale, căci națiunea maghiară este liberă, și la statuarea legilor ea nici odată n'a făcut deosebire între cetățenii statului ungar. D'aci pleacă și părerea mea politică, mult atâcată, că eu consider nu numai de dorit intrarea în parlament a reprezentanților naționalităților, ci direct de o necesitate, pe de o parte din motivul, fiindcă afară de parlament ei în totdeauna, au reprezentat idea separațiunii, iar între zidurile parlamentului ei vor reprezenta ideea unității statului maghiar, pe

de altă parte și din motivul, fiindcă rezolvirea chestiei naționalităților în parlament se poate face mai ușor și cu prospecte mai sigure pentru o soluțiune favorabilă.

După aceasta urmează ministrul Kristóffy astfel:

Admit, că numerice una ori altă naționalitate va ajunge în urma votului universal în poziție mai favorabilă, asta însă nici pe departe nu va să însemneze slăbirea influenței rasei maghiare, ca element alcătuitor și susținător de stat, ci înseamnă, că sporindu-se numărul alegătorilor maghiari, se sporește și numărul alegătorilor nemaghiari și anume în proporția, pe care va avea să o stabilească legea pentru votul universal. De altcum las să vorbească numeii, las să vorbească adevărul matematic, ca să dispară toate îngrijorările, de cari pare a fi cuprinsă de fapt opiniunea publică maghiară (să auzim! să auzim!)

Conform datelor statistice ale oficiului de statistică regnicolar avem azi 1,048.976 de alegători. Numărul în realitate este cu mult mai mic, din cauza luării în listă a necetățenilor ungari, a celor luați de două ori, și a celor încetați din viață. Intre numărul alegătorilor de azi, elementul maghiar se cuprinde cu 56.2 la sută, nemții cu 12.7 la sută, slovaci cu 11.4 la sută, românii cu 11.2 la sută, rutenii cu 2.9 la sută, croații cu 1.2 la sută, sârbii cu 2.8 la sută, alte neamuri cu 1.6 la sută. Din 1,048.976 de alegători proprietari de pământ sunt 66.7 la sută, industriași 9.7 la sută, negustori 4.9 la sută, inteligenți 5.7 la sută, angloiați la stat și angloiați privați 8.2 la sută, muncitori 4.8 la sută. Dintre alegătorii de azi știu scrie și ceti 80.1 la sută, nu știu scrie și ceti 19.9 la sută, ceea ce cu părere de rău este un percent destul de mare.

Numărul total al bărbaților peste 20 ani este de 4,322.960. Dintre aceștia n'au dreptul de vot 3,273.984, adecă 75.7 la sută. Numărul bărbaților peste 20 ani, cari știu scrie și ceti este de 2,964.207; dintre aceștia au drept de alegere 778.112, adecă 26.3 la sută, drept de alegere n'au 2,196.095, adecă 73.7 la sută, ceea ce este un număr înspăimântător, (Așa-i! Așa-i) și abia se poate crede, că în Ungaria sunt mai mult de un milion de alegători, cari știu ceti și scrie fără să aibă drept de vot. Dintre 4,322.960 proprietari sunt 1,467.430, dintre cari alegători sunt 699.774, adecă 47.6 la sută; nealegători sunt 767.656, adecă 52.4 la sută. Industriași sunt 303.091, dintre cari alegători sunt 101.629, adecă 33.5 la sută; nealegători sunt 201.867, adecă 66.5 la sută. Negustori sunt 86.091, dintre aceștia alegători sunt 51.624, adecă 59.9 la sută; nealegători 34.467, adecă 40.1 la sută. Inteligenți sunt 65.310, dintre aceștia alegători sunt 59.681, adecă 91.3 la sută; nealegători 5621, adecă 8.7 la sută. Funcționari de stat și privați sunt 212.704, dintre aceștia alegători sunt 80.488, adecă 40.6 la sută; nealegători 126.256, adecă 59.4 la sută. Muncitori sunt 2,587.929, dintre aceștia sunt alegători 49.812, adecă 1.9 la sută; nealegători 2,138.117, adecă 82.6 la sută. Notez, că dintre acești muncitori nealegători 1,294.600 au pământ sub 2 jughere și casă și astfel nu pot fi considerați ca neavând nici o avere. Este asta de un interes extraordinar, dar totodată și nespun de trist, căci datele acestea

"Janus" institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
— s'a fondat în anul 1832, din partea unui grup de bărbați nobili —
este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață
pentru Austro-Ungaria.
Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara - Fabric Lerchenga se Nr. 17. (Telefon 422)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora acest Premiu este. Suma capitalului anual trece în favorul celui asigurat.
Condiții de asigurare favorabile.
Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duel și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de război — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la moment.
Starea de asigurare 111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum 56.000.000 "
Averea institutului 31.000.000 "

nu numai dovedesc aceea ce am știut și până acum, că muncitorii fac parte dintre cei excluși în număr îngrozitor de mare, ei dovedesc și aceea, că o mare parte a țării este lipsită de drepturile constituționale.

Dacă comparăm datele acestea, apare evident, că dintre 4.322.960 bărbați peste 20 ani numai 999.164 au vot, iar 1.135.807 sunt fără vot. La acest număr al alegătorilor putem lua și pe proprietarii mici, cari de fapt nu pot fi socotiți la clasa muncitorilor, așa că numărul nealegătorilor este de 2.430.467, cari deși fac parte din societate, totuși n-au drept de alegere. Este deci evident adevărul, că dreptul sufragiului universal, atinge nu numai interesele muncitorilor, ci și pe ale celorlalți cetățeni, ba ale acestora poate mai de aproape, de oarece între aceștia se află de două-ori mai mulți bărbați lipsiți de drept, ca în clasa muncitorilor.

Foarte interesante date căpătăm, dacă cercetăm, ce fel de proporție există între bărbații cu drept de vot, la diferite naționalități pe baza cetățelului și scrisului în limba maternă. Cum am amintit deja azi, avem 1.048.976 de alegători. Intre aceștia sunt maghiari 586.016, dintre cari știu scrie și ceti 534.362, adică 91.2 la sută, nici scrie nici ceti nu știu 51.654, adică 8.8 la sută, nemți 133.816, dintre aceștia știu scrie și ceti 124.465, adică 93 la sută, nici scrie nici ceti nu știu 9.362, adică 7 la sută, slovaci 119.622, dintre aceștia știu scrie și ceti 91.465, adică 76.5 la sută, nici scrie nici ceti 28.157, adică 23.5 la sută, români 119.871, dintre cari știu scrie și ceti 45.033, adică 37.6 la sută, nici scrie nici ceti nu știu 74.838, adică 62.4 la sută, ruteni 31.032, dintre aceștia știu scrie și ceti 4628, adică 14.9 la sută, nici scrie nici ceti nu știu 26.404, adică 85.1 la sută, croați 12.354, dintre aceștia știu scrie și ceti 9485, adică 76.8 la sută, nici scrie nici ceti nu știu 2869, adică 23.2 la sută, sârbi 29.862, dintre cari oameni cu carte sunt 22.055, adică 73.9 la sută, și fără carte sunt 9807, adică 26.1 la sută, alte neamuri 26.402, dintre cari cărturari sunt 11.236, adică 68.5 la sută, necărturari 15.166, adică 31.5 la sută. Deci dintre 1.048.976 de alegători știu scrie și ceti 840.729, adică 80.1 la sută, nici scrie nici ceti nu știu 208.247 adică 19.9 la sută, de unde reiese, că sistemul de alegere pe baza cenzurii investeste cu drepturi politice și acuma pe mulți de aceia, cari pentru judecarea treburilor publice n'au nici cele mai elementare cunoștințe.

Să vedem acum datele cele mai importante, cari vor putea fi luate ca bază la introducerea votului universal. Numărul total al bărbaților trecuți de 20 de ani este de 4.332.960. Dintre aceștia maghiari sunt 2.248.166, adică 58.3 la sută, germani 494.330, adică 11.4 la sută, slovaci 477.269, adică 11 la sută, români 740.374, adică 17.4 la sută, ruteni 92.260, adică 2.1 la sută, croați 48.960 adică 1.1 la sută, sârbi 121.758, adică 2.8 la sută, alte neamuri 83.823, adică 1.9 la sută. Dintre aceștia știu scrie și ceti: unguri 1.820.420, adică 61.5 la sută, germani 428.405, adică 14.4 la sută, slovaci 329.713, adică 11.5 la sută, români 219.587, adică 7.7 la sută, ruteni 13.285, adică 1.4 la sută, croați 35.764, adică 1.2 la sută, sârbi 69.297, adică 2.3 la sută, bărbați de alte neamuri 37.746 adică 1.3 la sută.

Numărul total al bărbaților trecuți de 24 ani este 3.895.541. Dintre aceștia sunt maghiari 2.015.541, adică 51.7 la sută, germani 450.126, adică 11.1 la sută, români 684.265, adică 17.6 la sută, ruteni 84.193, adică 2.2 la sută, croați 44.154, adică 1.1 la sută, sârbi 186.194, adică 2.8 la sută, alte neamuri 75.719, adică 1.9 la sută. Dintre aceștia știu scrie și ceti 2.621.894, și anume unguri: 1.608.779, adică 61.4 la sută, germani 387.440, adică 14.8 la sută, slovaci 301.965, adică 11.5 la sută, români 188.599, adică 7.2 la sută, ruteni 11.139, adică 0.4 la sută, croați 31.543, adică 1.2 la sută, sârbi 59.445, adică 2.3 la sută, alte neamuri 32.984 adică 1.2 la sută.

Să vedem acum cum se prezintă lucrul, dacă am lega dreptul de vot de scrierea și ce-

tirea în limba maghiară. Dintre 1.048.976 alegători de azi știu scrie și ceti ungurește 667.148 adică 63.6 la sută, nici scrie, nici ceti ungurește nu știu 381.828 adică 36.4 la sută. Dintre 4.332.960 bărbați trecuți de 20 ani știu scrie și ceti ungurește 2.274.295, adică 52.6 la sută, nici scrie, nici ceti ungurește nu știu 2.048.665, adică 47.4 la sută. Dintre 459.238 nemaghiari, cari sunt și alegători știu scrie și ceti ungurește 131.801, adică 28.7 la sută, nici scrie nici ceti nu știu 327.437, adică 71 la sută. Dintre 2.074.794 bărbați nemaghiari trecuți de 20 ani știu scrie și ceti 453.885, adică 21.9 la sută, nici scrie, nici ceti nu știu 1.620.909, adică 78.1 la sută. Natural, că aceste se împart după naționalități diferite: un fapt însă rămâne sigur, și anume: că legea dreptului de vot de cunoștința limbii maghiare ar însemna o despuiare nespuse de mare de drept. Așa d. e. în cercul electoral Csacza dintre 7762 bărbați trecuți de 20 ani numai 376 ar avea dreptul de vot; în cercul electoral Bobro dintre 11.444 bărbați 1112 și ca să nu merg prea de parte în cercul electoral al Bogsei dintre 13.241 alegători trecuți de 20 ani, ar avea numai 1223 drept de vot.

Lupta în jurul votului universal.

Adunări de popor.

Sombata-mare, 12 Sept. 1905.

Onorată Redacție!

Sub impresia celor mai plăcute și proaspete gândiri scriu aceste rânduri, despre decursul adunării populare ținută la noi ieri în 11 c. la care adunare au luat parte 3-4000 de persoane, inteligență și popor, între cari am văzut și streini de neamul nostru, Unguri și Ovrei.

Se vede că schimbul de păreri între oamenii noștri despre ținuta unora și a altora la alegerile din urmă, publicat în presa română precum și propaganda făcută cu mare însuflețire de un timp încoace prin tinerii Dr. Aurel Nyilvan, au îndemnat pe bravi și neobosiți noștri fruntași români DD. Dr. Teodor Mihali și Dr. Alexandru Vaida-Voivod a veni în mijlocul nostru, pentru a redobândi simțul național și a mișca ambiția în unii Chioranii prea oportuniști și patrioți în multe forme.

Resultatul îmbucurător al adunării de ieri, cu siguranță se poate socoti de un bun augur pentru stăpînirea corupției și a momelilor infiltrate la alegerea din urmă mai cu seamă în popor, din lipsa organizării clubului național în acest cerc electoral. Să punem vâlul uitării peste păcatele din trecut, căci zi de bucurie am avut ieri, care ne chiamă la muncă la lupta pentru drepturile noastre naționale.

Adunarea a fost deschisă la 11 oare aclamându-se de președinte Nicolau Nyilvan, eară de notari Dr. Aurel Nyilvan și A. Racolta. Se da apoi cuvânt dlui Dr. Mihali, care pășind în fata marelui public la tribuna, entusiasm și din o inimă adevărat românească, timp de peste o oră, cu o cunoștință rară a stărilor de azi în țară și cu o oratorie captivatoare a dezvoltat și arătat poporului ce avem de a face pentru eluptarea și câștigarea drepturilor noastre cu privire la votul universal secret și fără de nici o restricțiune, la biserică, școală și limba dulce strămoșască. La observarea unui țaran din multime, a fost foarte la loc și

binevenită esplicarea d-lui Mihali de »farisai» și »Juda» adică acei oameni își vând votul pentru bani etc.

Urmează apoi la tribuna Dr. Ia Voivod, un adevărat »tără de aur» a rui persoană te captivează și de ale ei învățături nu te mai poți sătura, ai să-l tot ascuți. Învățăturile și adevărurile spuse poporului de acești doi apostoli românisimului, eu nu mă simțesc în a a le schița barem în parte într-o așa scurta corespondință. Cumcă acelea au fost pătate și în adevăr au prins rădăcina bunimelie poporului au dovedit-o aplauze multe de »să trăiască! Limba noastră iubim! Dreptate vrem! Vot universal vrem!» etc.

Înainte de adunare auzeam pe unii din popor întrebându-se: »Unde e Luc și George Pop de Băsești...?» Dar a vorbirile învățăturilor Mihali și Vajda, și șia de mai înainte a dispărut și poporul convins, că avem noi Românii mulți oameni înzestrați cu frumoase științe și cu dorința de a lumina și apăra drepturile poporului, pe cari însa poporul chioran ra întâmplă să-i audă vorbind, așa că de timp încoace ne fiind aici constituit clubul partidului național, am fost ca oile celei iăcite și fără păstorie, poporul dus pe ei și mai rălăcite de unii răuvoitori ai mului nostru, așa că își era mai mare văzând cum la alegeri unii trași-impindam și cortești își făceau treboarele: oamenii noștri lucrau care de capul unii pentru »ajutorul de stat» alții pe interesele lor personale, ear alții pentru ginții lui Iuda - și așa cauza sfântă națională era jertfita în tot chipul.

Unanim și cu mare însuflețire s'a țarat: *Cererea votului universal secret de nici o restricțiune, la care erere să recerșat și rugat a se alătura și după acestui cerc electoral contele Telki votându-i-se neîncredere în cas dacă nu satisface dorințel alegătorilor.*

S'a organizat clubul cercului al partidului național. În fine protop. Mires mare Vasiliu Pop, prin o vorbire cum mai dânsul știe rostii, mulțumind președintelui și tuturor pentru ostenețele prestate ca ceasta ocaziune, adunarea s'a închis cu o vorbire tot așa de frumoasă și pătrunzătoare a președintelui.

Vom urmări cu atențiune de aci înainte activitatea celor aleși și angajați în clubul național al cercului, dela cari azi mai puțin ca ori și când se pretinde o concurență armonie și solidaritate în strânsă legătură cu celelalte cluburi ale partidului nostru național.

Dumnezeu să ajute la izbânda cauzelor noastre drepte și sfinte.

Adunarea de popor în Săn-miclăușul-mare

Luni după-amiază la 3 oare s'a ținut o foarte impozantă adunare de popor în Săn-miclăușul-mare.

Românii au alergat în număr mare din comunele V. Icani, Nereu și Cianad în frunte cu conducătorii lor, preoții și învățătorii

CANCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Ar ad., Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.

(Lângă banca „Victoria“.)

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează bisericile în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochii. Trimite planuri, schițe, proiecte și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

ecare comună. Îndeosebi frumos s'au prezentat Nereienții, așa că numărul lor a trecut peste 1000 de inși.

Adunarea s'a deschis prin distinsul frum din acele părți Dr. Nestor Oprean, care fost deodată aclamat și de președinte iar notar Dr. Hoandrea cand. de avocat.

Au vorbit apoi despre votul universal poporului preoții Silviu Bichicean și Terențiu Oprean însuflețind la culme poporul adunat.

S'au adus în urmă drept rezoluțiunii: încredere și alipire pe lângă deputații naționali, ceea ce a fost comunicată prin depeșă la adresa dlui Dr. Mihail președintele clubului naționalităților; votul universal să se introducă în lege fără restricțiune, iar armata comună să nu se clame în organizarea de azi: limba de comandă să rămână tot cea germană.

Poporul s'a îndepărtat foarte însuflețit.

Adunarea mare din Neoplanta.

— Raport special. —

Primim dela corespondentul nostru:

Neoplanta, 14 Sept

Azi s'a ținut marele meeting al Sârbiilor aici. Meetingul a fost imposant. Numărul celor de față a fost la vre-o 10,000. Toate minuturile sârbești au fost reprezentate.

Președinți ai adunării au fost aleși pro-popul Milan Tyrity, Vladislav Manojlovici și Constantin Sijacki. Președintele Milan Tyrity în cuvântarea sa de deschidere arată că mare importanță este participarea clubului naționalităților care s'a reprezentat la adunare prin dl deputat Dr. Aurel Novac (Aplauze frenetice).

La cuvântul apoi deputatul național român Dr. Aurel Novac și în limba românească face apel către Sârbi ca să cultive dragostea și solidaritatea cu Românii și cu Sârbi. Vorbirea a fost primită cu mari ovacțiuni de «Jivio» și «Trăiască». După aceea a vorbit Dr. Milos Krno în numele partidului roat. A fost în același chip srbătorit. Președintele Manojlovici citește apoi ordinea de zi și acordă cuvântul redactorului «Zastavei» — Tomci care vorbește pe larg despre istoricul crizei. Vorbind despre sufragiul universal combate pe Kristoffy care a legat reședința aceasta de censul intelectual. Dacă cineva nu știe ceti și scrie — stalul e viu!

Au mai vorbit Panta Popovici (Petrovselo), Dr. Jifko Prodakovits și George Sijacki. S'a primit cunoscutul proiect de rezoluțiune, care va fi înaintat Regelui și parlativului.

După adunare s'a dat un banchet în onoarea reprezentantului român și a celui roat. S'au ținut mai multe toaste.

15 Septembrie.

— Criza. —

Azi se deschide parlamentul în Budapesta. Păcând scriem aceste șire, mișcări de mături, ceata desmoșteniților, rosc înainta parlamentului, unde vor să bată la ușă... Masa colosală de oameni de o măție importantă. Te cutremuri gândindu-te la puterea, la forța câtă zace în aceste m de brațe, cu care ce n-ai putea crea și ce n-ai putea distruge?... Marea de oameni liniștită, aproape mută, dar tocmai ceasta liniștită e cea ce în-

fiară. Liniștea mărilor este totdeauna prevestitoare de furtună...

Deputații români în Budapesta.

Deputații naționali, cu excepția dlor Dr. Ioan Suciu, și Dr. Nicolae Comșa, au sosit toți în Budapesta. Azi dimineața la ora 9 au ținut o consfătuire la „Lager-horn”.

S'a discutat atitudinea clubului pentru ședința de mâine. După cum suntem informați deputații naționali vor vota contra punerii sub acuzare a guvernului Fejérváry.

Între alegători.

Despre cele petrecute Duminecă și Luni în cercul Chișineului primim următoarele rapoarte:

Adunarea din Sinteia.

Zi de mare bucurie au avut Sinteienii: însoțit de advocații Dr. Cornel Ardeleanu (Chișineu) și Dr. Cornel Iancu (Arad), de Dr. Munteanu, jurist (din Sinteia) și de învățătorul din Erdeis, deputatul cercului nostru a sosit Duminecă la orele 11 între noi, să-și facă darea de seamă despre cele petrecute în Dietă. La hotar a fost întâmpinat de călăreți numeroși, în fruntea lor teologul Marșieu și de mulțime de popor, în numele cărora susținătorul teolog a ținut o prea frumoasă și însuflețită vorbire de bineventare.

Dl Russu a mulțumit cu aceeași dragoste și urmat de șirul lung de căruțe, a intrat în sat, unde-l aștepta toți cei din sat. Numai bolnavii vor fi rămas acasă.

Înainte casei comunale dl Russu a vorbit o oră întreagă. Poporul l'a ascultat ca în biserică iar la urmă după propunerea preotului Mihața i-a votat încredere și mulțumită și l-a rogat să lupte și să ceară în Dietă sufragiul universal, adică drept de vot pentru popor.

Dl deputat și cel-ce-l-au însoțit au prânzit apoi la învățătorul Costa.

Adunarea din Chereșu.

La noi dl Russu a sosit după amiază la orele 4. Fusese însoțit de călăreții din Sinteia iar în hotar îl aștepta banderiu și muzica. Sosind în sat, l'a întâmpinat cu vorbire dl protopop G. Târziu.

Vorbirea a rostit-o înaintea bisericii și poporul a rămas mângâiat și însuflețit. La propunerea dlui protopop Târziu, i s'a votat încredere și mulțumită și rugat a fost să ceară cu toată bărbăția vot pentru popor.

La casa dlui protopop, unde s'a dat și masa, dl deputat a stat apoi de vorbă cu fruntașii satului cari i-au arătat ce năzuri rabdă poporul și s'au vorbit cum să mai ușureze stările de lucruri din comună.

În Cinteiu.

Călăreții cinteieni s'au dus Luni până la Nădab în calea deputatului lor, care venea însoțit de Dr. C. Ardeleanu și R. Veliciu. În hotar îl așteptau țărani, cu bandă, în numele cărora a vorbit cu multă dragoste Ioan Dudaș. Tot între aceste, deputatul a ajuns în sat, unde poporul întreg îl aștepta înaintea bisericii. Trecurile sunau, ca la srbătorile mari.

Învățătorul Dema a ținut aci vorbire, arătând bucuria mare pe care o simte poporul văzând în mijlocul său pe alesul inimii sale.

Dl Russu Șiriano vorbește apoi poporului mai bine de o oră. Il ascultă nu numai alegătorii, ei și femeile. Nu se poate descrie însuflețirea poporului.

În vorbirea sa dl Russu a adus mulțumiri și laude bătrânului nostru preot Ioan Iancu care deși de 81 ani, dar luptă cu inimă de tiner și are urei fi tot așa de bravi luptători naționali.

La propunerea dlui învățător Dema, între strigătele de însuflețire ale poporului i s'a votat dlui deputat încredere și mulțumită, după cum d'ase-meni poporul întreg s'a declarat pentru sufragiul universal.

S'a dat apoi masă mare la părintele Iancu.

Adunarea din Zarand.

Ce a fost Luni după amiază în comuna noastră, nu s'a mai întâmplat, căci nici deputat ro-

mân nu ne aducem aminte să fi căleat vr'odată în hotarul nostru. Dl Russu venea dinspre Cinteiu însoțit de călăreți și de șirul de trăsuri ale Sinteienilor, cari în frunte cu tinerul lor preot Emil Popovici și învățătorul Balint, ieșiră și ei spre întâmpinare. Noi am mers în cale-i cu banderiu și muzică. Ne conducea iubitul nostru învățător Lazar Oprean. Gloata cea mare — satul întreg, cu moșnegi și prunci mici, cu fete și babe — aștepta la intrarea în sat, sub povăța părintelui Aurel Iancu.

Și Doamne, cum se cutremura văzduhul, când părintele Iancu bineventa pe iubitul nostru deputat iar acesta răspundea cu ochii scâlțați în lacrimi de bucurie.

Mii de suflete se încălzeau și mii de glasuri răsunau în decursul vorbirii dlui Russu, care ni-a arătat cum au luptat Românii, ce se petrece în Dietă și ce ar trebui să facem. A plăcut poporului îndeosebi unde a spus despre sufragiul universal.

Vorbirea a ținut-o la umbra sfintei noastre biserică. După-ce a sfințit, a vorbit părintele Iancu, cu însuflețirea ce puțin preoți o au în măsură cum o are sfinția sa. A mulțumit cu dragoste deputatului pentru bucuria ce a făcut poporului, pentru vorbirea frumoasă iar pentru lupta purtată votatu-i-am cu toții dragoste și alipire deputatului nostru, așa după cum a propus dl Iancu, și rostitu-ne-am cu toții pentru sufragiul universal.

Masă mare și veselie a fost apoi în casele dlor Iancu, preot și Opreanu, învățător, acești cu adevărat păstori ai poporului.

Dintr'un al doilea raport despre adunarea dela Pâncota, scoatem următoarele:

Dr. Stefan Pop, a venit Duminecă în 10 Sept. în orașelul Pâncota, ca să facă „dare de seamă” — înainte alegătorilor — despre activitatea d-sale de până acuma.

La timpul anunțat, în locul târgului, în mijlocul mulțimei venite de prin satele de prin prejur dl deputat într'o vorbire măiastră a vorbit poporului care-l asculta ca și pe un profet. După-ce a vorbit pe larg despre starea actuală a țării și timpul greu în care trăim; după ce a atras atențiunea poporului la partidele din țară care fierb și ar voi să atragă pe alegători, — îndeamnă poporul să fie treaz și cuminte, să se ferească de ademeniri și să fie un singur trup, să țină la sângele său.

După-ce mai vorbește asupra limbii de comandă, a dreptului de votare și asupra dării progresive sfătuiește poporul ca să solvească dările, să nu asculte de cei care-l îndeamnă să nu plătească, pentru că tot trebuie să le plătească cândva și încă cu camătă groasă, deasemenea îndeamnă pe cei ajunși la anii de asentare să meargă de bunăvoie la miliție, căci va veni timpul când vor fi siliți, iar atunci le va fi mai greu că vor fi mai bătrâni.

Întreaga vorbire care a ținut în limba română peste o oră a fost acoperită de aclamări nestăruite.

În urmă s'a adresat alegătorilor germani în limba lor, spunându-li-se și lor tot aceea ce s'a spus Românilor. De pe fetele lor se vedea bucuria că aud un deputat vorbind și în limba lor, că deputații de până acuma nici n'au stat de vorbă cu ei, ei iau ținut numai ea oi bune de tuns... De asemenea li s'a adresat în limba maghiară și puținilor Maghiari, cari de altcum nu s'au prea arătat pe acolo — având puțină răcoare....

Finindu-și dl deputat darea de seamă, a luat cuvântul dl Vasile Goldiș, care într'o „philipică” ce rar se aude, a făcut istoricul libertății și al dreptului poporului, a persvadat, silințe partidelor politice din țară, de a lucra în numele popoarelor pe care aici pe departe nu le reprezintă ei numai ar vrea să le înjuge la carele lor să le folosească, dar drepturi să nu le dea numai pe hârtie.

Îndeamnă poporul ca cu mic cu mare să se grupeze în jurul alesului deputat, care cu dragoste de părinte grijeste de fil săi.

Preotul Filip Leuca propune delegați pentru conferința din Sibiu, pe d-nii: I. Hotăran Mihail Lucuța și Nicolae Lazarescu. Alegătorii, primesc cu însuflețire și aclamează de ales și pe preotul F. Leuca.

Preotul Ioan Cure propune constituirea co-

mitetului și recomandă de președinte al cercului Siria, pe dl. Dr. Iacob Hotărân, avocat, vice președ pe protopresbiterul Mihail Lucaș și Marcu Păscuțiu din Siria, — pe învățătorii Iuliu Grosoran din Galșa și Petru Vancu din Măderat de notari, — iar de cassar pe dl. Axente Secula propr. din Siria și de controlor pe Simeon Buda din Pâncota, iar membrii în comitet: toți preoții și învățătorii din cercul electoral Siria și apoi câte 2—4 economi din fiecare comună. Adunarea cu unanimitate îi aclamă pe toți.

Păr. protopop Mih. Lucaș, îmbărbătează pe popor la luptă și legătură strânsă, să formeze zid nepătruns și apoi propune: „ca pentru finula bărbătească dovedită până acuma să se voteze domnului deputat un vot de încredere și mulțumita.

Poporul adunat în aclamări nesfârșite primește propunerea făcută și îi dorește putere să poată lucra și mai departe.

Președintele adunării Dr. Iacob Hotărân în numele poporului mulțumește d-lui deputat și-l roagă ea și mai departe să lucreze pentru câștigarea dreptului cerut, care deocamdată ar fi: *vot de alegere universal* (fără nimica restrângere) și *dare progresivă*. Îndeamnă și d-șă poporul să nu se lase amăgit de corifeii altor partide care vor veni și îi vor spune că îi doresc binele, — dar care va fi numai de pe buze, iar nu și dela inimă — să fie trezi și cu băgare de seamă, că nu se știe ziua când iară se va cere să venim și să ne spunem dorințele noastre. Dorește tuturora țării sufletească și dragoste de neam.

La Târnova.

Comuna Târnova nici când n'a avut o zi de serbătoare așa de veselă și sărbătorită ca ziua de azi. Mic și mare, tânăr și bătrân cu inima plină de însuflețire, cu fețele vesele așteptau pe deputatul cercului nostru pe dl. Stefan C. Pop. Pe la o oară după amiază se adunau și din comunele vecine de și se părea că se adună la un tirg unde se vinde cea mai scumpă marfă și o pot cumpăra fără bani, numai în schimbul unei sincere expresii a bucuriei și a isbucniei alor mi de strigăte de „să trăiască“.

Un șir de trăsuri încărcate de oameni însuflețiți de dragostea deputatului nostru alergară la gară să-l întâmpine. Mi de suflete cu dor îl așteptau să-l vadă, să-l cunoască pe mirele cercului.

La 2° oare intră în comuna noastră cu iubita lui soție. Toate stratele erau pline de privitori, ear când sosi naintea casei comunale unde îl aștepta peste 2 mi de suflete înălțurate de dorul de a-l auzi, mi-a redeșteptat mintea și sufletul să-mi aduc aminte de alegerea lui Moșoni.

Și cum nu, când nu putea-i altă auzi decât „să trăiască“ și „să lăuzim“. Însuflețirea, dragostea și alipirea poporului din ochii noștri ai bătrânilor lacrimi de bucurie storceau.

Precis la 3 oare, deputatul nostru se urea pe tribună în mijlocul poporului adunat naintea casei comunale. Trecură câteva minute până ce ajunse la cuvânt, căci strigătele entusiastice de „să trăiască“ nu se mai putea opri.

L'am ascultat cu multă plăcere cum și-a dat seamă despre cele ce a făcut în dieta țării pentru noi și ce are de cuget să mai facă.

Despre darea de seamă nu vorbesc, căci sunt de credință că darea lui de seamă va fi publicată în alt loc, eu trec la alte momente ale acestor zile mari pentru noi.

Din darea de seamă a deputatului nostru Stefan C. Pop, poporul adunat în așa număr la care nimenea nu s'a așteptat, s'a inspirat și mai mult pentru cauza națională, așa încât poate fi asigurată deputatul nostru că până ce va trăi neam românesc în acest cerc, un străin de limba noastră nu va avea încrederea noastră. Poporul e redeșteptat din somnul cel de moarte. Cu un dispreț bărbătesc toată suflarea desaproabă ținuta acelor care la graiul lui luda alergă la „paprica“.

Generația tineră se aliază cu cei bătrâni și toți dând mână cu mână pun jurământ pentru cauza română.

Lucru firesc că nici nu putea fi altcum, de oare-ce pe locul dragostei de neam și limbă aprins de deputatul nostru în darea lui de seamă, vine un tip cunoscut din multele lupte și mișcări ale noastre din cercul Șiriel, se urea pe tribună și cu vocea lui ce răsună ca un clopot prin o vorbire adresată întregii obște românești făcând istoricul neamului românesc a cărui trainicie o derivă dela credința neclătită a poporului românesc în biserica creștină și așezămintele ei sfinte cunoscute dela moși și strămoși, propagată de adevărații lor povățuitori, de preoți și învățători, îndeamnă și povățuiește ca un adevărat apostol, pe poporul românesc și zice dacă voește o soartă mai bună și fericită, totdeauna să sculte glasul adevăraților povățuitori cari nu pot fi alții decât preoții și învățătorii căci numai aceștia sunt răspunzători naintea lui Dumnezeu pentru creșterea unui popor.

Acest tip l-am recunoscut în persoana învățătorului Vancu din Arad, care deși aproape încăruntat, cu o putere tineră, cu un entuziasm ferocească varsă oleiu pe locul aprins de deputatul nostru, prin ce și mai virtuos se înălțăroază mic și mare tiner și bătrân de conștiința sa națională românească, ear când reasumează în scurtă cuvinte darea de seamă a deputatului și sfaturile lui cele de mare preț, mulțimea prin nesfârșite aplauze

li votează încredere deplină, asigurându-l pentru totdeauna, că cu drag și cu toată încrederea să-și treji la cuvântul lui, dându-i deplină încredere de câte ori va cere trebuința.

Aplausele fără sfârșit se mai încoronară de încrederea fraților mșghiarî, cari erau de față cari dând mâna cu deputatul nostru și mulțumindu-i că le-a vorbit și în limba lor și că interesează așa de mult de egala încreptățiturilor popoarelor din patrie, serbătorește și declarat, că în totdeauna îl vor fi sinceri adereți și că vor trăi în cea mai deplină frățietate cu poporul românesc, căci unul și același jurământ poartă și unii și alții.

Credeam, că nici nu se mai poate încerca ca cineva să se mai afle ca să mai vorbească cu atât foc însuflețitor precum a vorbit deputatul nostru și învățătorul Vancu din Arad — că de odată apare pe tribună un țaran din Siria cu numele Lazarescu, care într-o vorbire așa plăcută, încât aș fi fost în stare să îl ascult tot ziua, face istoricul sorții stărilor actuale din comitat, prin ce ne face să recunoștem, că suntem cauza, că nu ne-am folosit de drepturi garantate de lege și ne-am lăsat ademeniți sfătuiți de vânătorii sufletelor noastre ear nu adevărații povățuitori. La sfaturile lui cele înțelepte tot poporul a făcut făgăduință sărbătorească că în veac nu vor mai asculta numai de adevărații luminători ai poporului.

În fine vrednicul președinte al adunării părintele Chirilă din Siligia mulțumind deputatului pentru darea de seamă și sfaturile cele frumoase date poporului în numele poporului nou îi depune în mâinile și la inima deputatului încrederea întregului popor felicitându-l și dându-i a l de al vedea de multeori în mijlocul stărilor.

O scenă mișcătoare și măestrosă se petrece după acestea, când Mult Stimata Doamnă, se adunat și mai virtuos a generațiilor tinere s'a sborât în mijlocul lor și cu multă iubire a stat vorba cu tineretul, de care nu se putea despărți până ce s'a retras în casa ospitalului părinte de Târnova Iustin Popa.

Fie prea mărț bunul Dzeu, ca ne-a rânduit să avem azi o sărbătoare, carea această generație nu o va uita.

Fie binecuvântat deputatul nostru, de Dumnezeu țarie să ne poată reprezenta cu demnitate ear voi ce-alții vorbitori, primiți dela mine căldurosă strângere de mână dorindu-vă via lungă să puteți purta făclia voastră cea înălțată arzătoare pentru neamul nostru în toate părțile locuite de români.

Nainte numai, că Dzeu e cu noi.

Un veteran alogător.

PASTEL.

Râde soarele în ceriuri	Cu oi coasta-l presărată
Peste arborii cu răsă,	Mioi sar pe lângă stână.
Râd și fetele șireto	Baciul telănit pe iarbă
Ce n'ălbesc la vale pânză.	Doine jalnice îngână.

Din vâf aburi se înalță
Ce plutesc în căldă boare;
O fetiță adormită
Cu bobocii ei la somre.

Iosif Stancu.

MULTE STELE...

*Multe stele lucitoare
Sunt pe ceriul azuriu,
Mulle flori mirositoare
Cresc pe câmpul aurii.*

*Mulle paseri cântărețe
Cântă jalnic și duios,
Cu — a lor voce de blândețe
Un imn dulce amoros.*

*Înădăr privesc la stele
Să văd chipul mult dorit,
Căci eu nu văd printre ele
Stelișoara ce am iubit.*

*De privesc la câmpul verde
Floricele-mi zimbesc;*

*Însă ochiu-mi nu le vede
Căci nu-l floarea ce iubesc.*

*De ascult la păsărele,
Eu tot trist voi rămânea;
Căci nu cântă printre ele
Fluomela — scumpa mea.*

Ioan Cădariu.

EXCURSIUNEA SOCIETĂȚII CORALE „CARMEN“ LA SIBIU.

Bravii și bunii români locuitori ai Seliștei când au auzit că în Sibiu se adăpostește o societate în ale cărei cântări se frământă un suflet românesc ca și al lor, ne-au trimis solii să venim în ori e condiții, căci ne așteaptă cu inimă caldă. Am aflat, ne-am bucurat și ne-am dus.

La gară am fost întâmpinați de dl. Crisan, institutor și dirigentele corului local, — căci Seliștea, comună de 3000 locuitori toți Români, are o reuniune de cântări, bine alcătuită și cu repertoriu bogat, — și de cincă trăsuri, toate câte se aflau în sat. Ce era să facem atâția inși cu 5 trăsuri?! Am lăsat pe cei mai slabi să se sue în ele, iar noi am pornit încet pe marginea câmpiei cu iarbă uscată ce mărginește drumul așternut cu un bogat și moale covor de praf, mai abundent chiar de cât praful comunal pe care l'am înghițit o vară întreagă în București.

După o cale de o jumătate de ceas, am ajuns la școala din localitate, unde am fost primiți într-o încăpătoare și chochetă sală de teatru, înzestrată cu o scenă mai completă de cât

cea dela Sibiu. Intrarea noastră în sală a fost salutată de corul seliștean, alcătuit din vreo 30—40 băieți și fete, bărbați și neveste. Apoi am răspuns noi cu câte-va cântece; a ținut sfântia sa protopopul, Dr. Stroia, o cuvântare simplă, scurtă dar plină de simțire prin care a arătat, Seliștenilor veniți întru întâmpinarea noastră, meritele soc. „Carmen“; a răspuns, de partea noastră, dl. Gr. Teodosiu, institutor, vice președinte al societății, mulțumind sfântiei de bine-cuvântarea ce ne-a dat și arătând că cuvintele puține, dar din inimă eșite, cât de puține dicată este această comună din toate punctele de vedere și chiar din cel artistic; și apoi re-am dus să vizităm clădirile mai de seamă.

În primul rând, ne-a atras atenția biserica din Seliște, zidită la 1784, pe care se găsesc încă multe zugrăveli interesante din punct de vedere istoric. pe cari însă vremea le-a șters în mare parte. Se zice că e vorba să se înălțască; ar fi păcat dacă nu s'ar ține cama de ele și nu s'ar reproduce, pe cât e o putință, zugrăveala veche întocmai.

Cu chipul acesta se pierd moștele vechi românești, în cari se oglindește sufletul artistic al Românului de odinioară.

La amiază ni s'a servit o masă pe terasa unui hotel, în timpul căreie mincerile și băutura gustoasă se luau la întrecere cu glumele senine, dar pline de spirit sănătos și câte odată chiar întâpătoare ale „notarășului Hențu.

Cine a fost în Seliște și-o țice că n'a cunoscut pe „notarășul“ Hențu, s'nu-l credeți, — îl calomniază. El e una din odoabele Românilor de acolo, și Românii îi mult să-și a rate darurile ce-i cinstesc.

La Sibiu!...

Adunarea convocată de fruntașii noștri George Pop de Basesci și dr. T. Mihali pe ziua de 20 Septembrie n. la Sibiu are să-și pună cuvântul în o chestie de capitală importanță nu numai pentru viața noastră națională, dar pentru țara întreagă. Și se convoacă adunarea asta în niște împrejurări mai pomenite în patrie. Se curine deci din fie-care cerc electoral să participe, fruntașii români. Facem călduros apel tuturor amicilor noștri, amicii cauzei naționale, să se prepare pe ziua de 20 Septembrie n. fie în Sibiu.

Invățătorii la Boeșa.

„Drapelul“ scrie: „Cu mare bucurie și deosebită satisfacție privim la frumoasele zile ale învățătorilor dela Boeșa, zile cari au dovedit înaltul nivel al învățătorilor noștri.

Toți cei-ce am avut fericirea să asistăm la aceasta adunare am conglăsuț, că am asistat la o adunare de intelectuali, deamă, serioasă și însuflețitoare.

Nu intrăm acum în detalii, ci cautăm să înțelegem seamă cetitorilor noștri despre momentele principale ale acestor zile, dar și la acest loc înțelegem să ne aducem omagiile noastre învățătorilor, care ne-a arătat că are voință serioasă și propășescă și a reușit să-și eluște un loc de onoare în stăruințele noastre culturale-naționale, în acest loc la care avem să privim cu mândrie.

Sâmbătă seara au sosit membrii și oaspeții, primii fiind la gară de comitetul aranjator în frunte cu dl primar al Boeșei Ioan Marcu, care este totodată prinsecretarul Reuniunii.

Publicul s'a întrunit la otelul „Demetrioș“, unde a avut loc seara de cunoștință.

Duminecă după serviciul divin, oficiat de O. D. M. Popovici, asistat de 2 preoți, s'a întrunit publicul în sala de ședință.

Ședința se ține în sala mare a otelului „Căminul de aur“. Pe estrada presidentială au fost prezentați: dl d. George Jian, vice-president, și membrii din comitet Dr. Petru Barbu, Ioan Marcu și Alexandru Onac. Notar e; dl Petru Căzarea.

La masa oaspeților este P. O. dn protopop Maxim Popovici, ca reprezentat al Consistor și al P. S. Sale Episcopul de

Caransebeș, apoi dl protopop Huszarek, sub-inspectorul școlar Emeric Földi, judecătorii Antal și Dr. Petric, iar din partea Reuniunii de învățători Aradane (dincoace de Mureș) dl Andron.

Sala este tixită de public ales. Un număr impozant de dame dă farmec tabloului. Asupra întregii adunări planează un aer grav de seriozitate.

Ședința se deschide la orele 10^{1/4} prin vice-presidentul Gheorghe Jian cu un discurs des subliniat de aplauze.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Septembrie 1905.

— Adunare în Bogșa (?) „Poporul Român“ foaia dlui Birăuț convoacă, acum, după ce a trecut alegerea de deputat, adunare de popor în Bogșa (?)

Asta întrece orî ce glumă.

— Cununie. D șoara Cornelia Dobrescu și Dr. Camil V. Velțian anunță cununia lor. ce se va celebra în 17 Septembrie n. 1905 în biserica gr. cat. din Sebeșul săsesc la oarele 4 p. m. Multe felicitări.

— Holera în Petersburg. „Magdeburger Zeitung“ află din Petersburg că în mahalaua Volkaskaia din Petersburg s'au îmbolnăvit mai multe persoane de-o boală suspectă ce pare a fi holera și c'au fost duse în baratele de izolare. (Die Zeit).

Pe de altă parte cazul de la Hamburg a fost adus pe apă cu vase plecate din porturile rusești ale Balticeii.

Așa dar de la Marea Caspică pe Volga în Sus, până la Petersburg și Marea Baltică și Polonia rusească s'a întins în Prusia și în Galiția, iar din porturile Balticeii a sărit la Hamburg.

— Necrolog. Cu durere aducem la cunoștință colegilor și cunoscuților, că fostul învățător și director Mihail Ștoica, a răposat în 28 August (10 Septembrie a. c.) la orele 6 a. m. în tetate de 74 ani, în al 8-lea an al bine-merita ei sale penzionării, după un serviciu de 40 ani de funcțiune ca învățător director îndeplinit cu zel și abnegațiune pentru organizarea și înaintarea școalei noastre. În mormântarea va fi Marți în 30 August (12 Septembrie), la orele 2 p. m. în cimitierul bisericeii marți din Săliște. Săliște, în 28 August (10 Septembrie) 1905. Corpul învățătoresc dela școala primară gr-or. din Săliște.

Si de multe daruri sunt înzestrați Selisțenii! Flăcăii sunt frumoși și voinici, iar fetele chipeșe și de o sănătate minunată cuprinsă în vestminte albe ea zăpada acoperite cu căpețele negre ca întunerecul.

Contrastrul acesta de alb și negru fură și de multe ori chiar inimile. Frumoasele Selisțenele, dar de o frumusețe aspră, se deosebește mult de a Lugoșencelor în mii și figurile cărora se oglindește o poezie gășă, patrunzătoare. Se miră lumea de izlăcesc de neseat de spirite și glume ale notarilor. Cum să nu fie istet și glumeț încărunțitul titan al Selisței când trăește împrejmuit de frumusețe și tinerețe românească. El de una parte lucră se vaetă și un sigur lucru îl doare, — să născut prea de vreme pentru o lume atât tinără. Se laudă. Cu cât înaintează în vîrstă, atât sufletul îl întinereste și nu se știe dacă nu, târziu de tot, când încărunțitul de astăzi moșneag, Româniil nu vor avea să admire tot pe cel mai tinăr și sprinten Selisțean.

După masă am pornit, în frunte cu corușii, spre „Netedu“, pe „poteca cea din vînt“ cântată de gingașa poetă, Maria Conțan. Pe un suiș bunicel, pădurea se desface lăcșor de unu șes bătătorit de flăcăi și fete cari se joacă de sărbătoare fac să dudue pământul și pașii lor și să se cutremure văzduhul de căle vesele cu cari își întovărășesc jocurile. Aici ne-am oprit și, încercând taria pământului printr'o „Logoșancă“ nebuună am dat drumul petrecerii.

Cu noi mai erau d-nii N. Iorga, profesor

universitar; Leon Ghica, președintele societății care ne-a întovărășit pretutindea: Gh. Dima, T. Popovici, etc. D. N. Iorga, înalt cum e, cu ochi blînzi și barbă impunătoare, era vecinic înconjurat de tineri și tărani cari-l ascultau ca pe un apostol, cum propovăduia ideea mare a susținerii și întăririi neamului nostru. Era mai mare dragul să-l auzi cum îndemna pe fie-care „că fie gata, cu candelile aprinse, ori și când, așa în cât dacă unuia dintre noi i-s'ar stinge lumina, să nu dea de întunerec în jurul lui, ci să găsească numai de cât dela cine să și-o aprinză, ca să nu se rătăcească.

Înimele se încălzeau și grupul sporea mereu. Intre acestea, din desișul pădurilor ce aștern coăstele „Netedului“, a prins să glăscuească la început încet, apoi mai tare, tot mai tare, un cântec duios, al cărui ritm seamănă atât de mult cu picurarea lacrimilor fierbinți din ochi liniștiți. Nici odată „Răsunetul Ardealului“ n'a produs o impresie mai adîncă. Sub cerul liber, pe coastă de munte, în decor de pădure, accentele acestui cântec păreau scoase din inima lirei chiar iar nu din piepturi omenești. Și din lacrimarea asta armonioasă, de odată se desface glasul puternic și mîngietor al d-rei Elene Bonciu, „glasul de chemare în viitor al fetiței bănățene din București“, — după cum spune dl N. Iorga, în numărul din urmă al Semănătorului, — care și ia zborul, stăpînind piepturile de o simțire nemărginită. Părea că atunci se năștea armonia asta sublimă, din fremăt de frunze, din murmurul și potopul la care duce „poteca din graiu“ din suspinuri și vaete de demult ascunse în fundul văilor.

Încet-încet, picioarele jucăușilor s'au po-

— Congresul Internațional al liberilor cugetători, care anul trecut a avut loc la Roma, s'a deschis anul acesta la Paris, în palatul Primăriei.

Peste 2000 de liberi cugetători au participat. În afară de delegații francezi, au fost 500 delegați belgieni, 150 italieni, 130 germani, 160 englezi, 500 spanioli, elvețieni, ruși, unguri, polonezi, americani etc.

— Expoziție. În Aprilie 1906 se va deschide la Milano, expoziția Internațională organizată de guvernul italian.

Ea va fi instalată în parcul orașului și va continua a fi deschisă până la Octombrie.

Toate statele din Europa au fost invitate a participa la această expoziție.

Secțiunile expoziției vor fi în număr de șase și anume: secția transporturilor aeriane, terestre și maritime, secția artei decorative, galeria lucrărilor de artă industrială, și secția artelor frumoase.

În această din urmă secție nu vor fi admise decât producțiunile naționale.

— Erupția vulcanului Stromboli. Vulcanul Stromboli de pe mica insulă cu acelaș nume, așezată la nordul Siciliei, a erupt deodată în dimineața zilei de 29. În largul mării se aflau puțini pescari; aceștia simțira o căldură mare, care le făcea munca aproape cu neputință. Uscatul era învăluit încă în întunerec. La oarele 5 și 18 m. începură bubuituri teribile cari zguduiau insula întreagă și toate casele. În acelaș timp deasupra craterului înalt de 926 de metri se înălță o coloană de fum înaltă cam de 500 de metri. Mari bucăți de lavă aprinsă erau aruncate în aer și cădeau la poalele muntelui său în mare, din care țșneau coloane înalte de vapori. Coloana de fum luă îndată după aceea forma unei pălării a cărei parte de sus se întinse departe peste insulă și mare. Fulgere ieșiau din învălișul de fum, iar cenușa fierbinte, neagră, groasă acoperi toate acoperișele, grădinele și drumurile.

Populația fu cuprinsă de o panică de nedescris; femeile, copiii și bătrânii strigau, îngenunchiau și se rugau. Mulți fugiau zapăciți dintr'o casă într'alta; foarte mulți în biserică.

Insula e lungă de 5 kilometri, plină de fructe sudice, vii, mășini, etc. Ploaia deasă de pietre și cenușă a distrus aproape toate culturile și chiar drumurile deveniseră impracticabile. Pe acoperișe cenușa neagră e groasă de un picior. Ploaia de cenușă e așa de densă în cât împiedică respirația. Pietrele aprinse ce cad în mare pr due aburi otrăvitori de pucioasă. Până acum au fost numai câte-va răni ușoare produse de

tolit, vorba a amuțit și fie-care asculta în aceeași bătaie de inimă, cum corul societății „Carmen“ își cânta, în aer liber, repertoriul românesc. Iar „căpitanul“ Hențu, după ce și-a șters o lacrimă, și-a găsit din nou veselie pe care cântecele noastre i-o muiase o clipă.

Când corul a tăcut, s'a prins în horă cu fetele și a încins o „Ardeleană“ de-ai fi zis că are argint viu în picioare. Și a jucat, a jucat notarășul până ce toate fetele au obosit și au eșit din horă, și el tot juca ca și cum ar fi vrut să vază pământul scăzând sub el. Dar pământul e tare, a văzut el multe și nu s'a prăbușit.

În vremea asta corul din Selisțe, sub conducerea dlui Crișan, înveselea văzduhul și inimile tuturor prin cântece naționale hazlit.

De o odată „căpitanul“ își i-a rolul în serios, să sue pe o ridicătură de pământ și cu glas tunător, ne comandă să luăm cu asalt masa ce ni se pregătise în pădure. Și când, e serios îl stă bine dlui Hențu! Cum nici stomacul nu ne rămăsese nesimțitor față de atâta joc și poezie, n'am așteptat să se repete ordinul și fie care neam pomenit la minut cu câte un codru de pâine și, cu fel de fel de mezeluri, cari de cari mai gustoase și mai ispititoare, după care a urmat o înghițitură sănătoasă de băutură întremătoare.

Apoi a urmat iar cântece, iar jocuri, iar glume și d. Hențu, până ce sfîșia sa protopopul, care toată vremea s'a bucurat pe tăcute de petrecerea noastră a cărui inițiator și chiar organizator era, a intrat din nou în scenă ca să ne vestească cu glasul său blând dar plin de căldură, să pornim în rânduri strănse spre sat, unde ne așteaptă alte bucurii.

lavă. Ultimele știri spun că la partea sudică a craterului un mare curent de lavă se apropie cu iușeală de mare.

— Anunț. Recomandăm cu căldură atelierul de tâmplărie, sculptorie și strungărie al firmei *Ion Colirlă și fiul* din Oravița, în care se confecționează temple, strane, jeturi, chivoturi, răpizi și tot felul de utenzilii bisericesti cu prețuri moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

—x Exclusiv bere de Schwehat, cuhnă de casă admirabilă; zi de zi muzică țigănească în locul de întâlnire al inteligenței *Kovács și Novotny*.

Viena și Românii.

Sub titlul de mai sus „*Függellen Magyarországa*” dela 13 Septembrie publică din pana d-lui Szöcs Géza un articol în care se miră că deputații naționaliști români țin cu M. Sa și nu cu — Kossuth. Zice că ar trebui coalitia să scoată o broșură românească, în care să esplice poporului românesc politica lui Kossuth, Bánffy și ceilalți tovarășii din coalitie...

Pot domnilor aceștia să scoată câte broșuri vor vrea, un lucru nu-l vor ajunge însă: să aibă Românii încredere în ei. Și eată de ce: Poporul știe că dl Kossuth vrea puterea peste armată ca să-l asuprească apoi pe Români, după-cum și sufragiu universal (votul poporului) vrea să-l dea numai celor-ce știu bine scrie și celi ungurește... Cu alte cuvinte, dl Kossuth și tovarășii săi vor să ne despoaie de ori-ce drept.

Iată de ce Românii nici-odată nu vor avea încredere în el.

Impăratul Vilhelm împotriva Ungurilor.

Din scrisoarea ce a primit „*Egyetértés*” (3 Sept.) dela un înalt dignitar din Berlin, mai scoatem următoarele:

«Duşman al limbei de comandă maghiară nu este Beck și Pitreich, ci duşmanul cel mai mare este Vilhelm II. Impăratul Ger-

maniet. Și Francisc Iosif de aceea nu dă comanda ungurească, pentrucă nu-l lasă Impăratul Vilhelm. Va înșelați d-voastră când ziceți că soarta Ungariei se decide la Viena. Asta tot s'ar mai putea răbda. Adevărul este însă că de zece ani soarta Ungariei se decide la Berlin.

Ear după a noastră părere adevărul este că și la Berlin li-s'a urit de fanfaronada lui Kossuth și toți prietenii M. Sale, înainte de toate Impăratul Germaniei, îl sfătuiesc să nu dea ceea-ce cere Kossuth.

Congregațiunea com. Arad

— Raport special. —

Arad, 14 Septembrie.

Congregațiunea e convocată de vișpanul *Dálnoki Nagy Lajos*, care substituie de prezent pe fișpan.

Adunarea e slab cercetată. Dintre Români prezenți sunt *Mihail Veliciu*, deputatul *Dr. Ioan Suci*, *Vasile Goldiș*, protop. *Constantin Gurban*, *Feier*, protop. *Procopiu*, *Givulescu*, *Traian Terebenț*, *Teodor Stan*, *I. Groșorean*, *N. Lazarescu*, protop. *I. Georgea*, *Motorca*, etc.

Punctul dela ordinea zilei ce ne interesează este mai ales propunerea comisiunei de 30 (numită: jőléti bizottság) de a opri organele satelor să primească darea plătită de bună voe.

Ședința se deschide prin vicșpanul *Dálnoki* la 9^{1/4}.

Comisiunea permanentă propune să se facă un apel la patriotismul populațiunii comitatului și aceasta să nu plătească darea pe seama acestui guvern anticonstituțional.

La cuvântul deputatul național *Dr. Ioan Suci* care combate energetic propunerea.

— Noi, agitatorii în sensul statului ungar, vă strigăm cu seriozitate, opriți-vă: repășiți de pe calea aceasta agitatorică pe care ați alunecat — le-a zis *Dr. Suci*.

S'a mai jucat o „*Logosanca*” și apoi am pornit cântând „*Destrapta-te Române*” și luândune remas bun dela locurile acelea încântătoare în mijlocul cărora am petrecut clipite atât de ferice. Pe când coboram agale, pe „*poteca din gruiu*”, ne-am întâlnit cu d. și dna *Al. Beldiman*, ministrul țării la Berlin, d. *Romanescu* fost primar al Craiovei și *St. Sibleanu*, fost director general al teatrelor, cari venise se petrecă în mijlocul nostru. Mare le-a fost părerea de rău când au văzut că au întârziat, dar s'au mulțumit să gaste împreună cu noi măcar cele din urmă clipe din Săliște.

Incet-încet, am ajuns în piața comunei măginită de case cadute simplu dar cu gust, din cari cea mai înaltă și mai bătătoare la ochiu e a dlui protopop. În fața acestei case ne-am oprit cu totii.

D. dr. Stron e om cuprins, tânăr, de o inteligență scăpărătoare, cu grije și dragoste față de pașnicii locatori din comuna sa, primar și plin de vorbă bună față de numeroșii vizitatori ai acestei pămînti vestite de Români fericiți, sănătoși și înmuși.

Vederea acestor preacucerne părinte da în vedere, vorba lui întărește inimele, surâsul lui, în care se ogi dește toată comoara de bunătațe și generozitate ce i-se ascunde în piept lăsat și fletete și se obeste. Dacă în Săliște am avea numai doi R. ani, — pe protopopul *Stron* și notarul *Hanțu*, — încă am putea prii cu încredere și nădejde în viitor spre aceasta comună în-cuvântată. Din fericire însă sunt mulți, sunt cinci mii tot unu și unu cari

de cari mai sprinteni și mai tineri, ca și cum bătraneata n'ar avea ce căuta în această parte a locului, când nu se întrupează într'un sfetnic înțelept rămas dintre cei dași.

Aci, d. *Sachilaride*, membru în comitetul conducător al societății „*Carmen*”, a rostit câteva cuvinte bine simțite prin cari a mulțumit Seliștenilor și vrednicilor fruntași de primirea frățască ce ne-au făcut. Dsa făgăduiește că societatea „*Carmen*” va lupta din răspuțeri ca, „în cel mai scurt timp, să ajungem să ne cunoaștem toți Românii cari cântăm românește de ori și unde ne-am afla și să ne strângem apoi într'o mare federațiune muzicală, care să așeze pe baze temeinice edificiul muzicii naționale. Cu chipul acesta am fi mai aproape unii de alții și ne-am putea ajuta”.

Aceasta făgăduială a fost acoperită de aplauze și urale puternice. Eutuziasmat de atât a românie curată strânsă în jurul său, d. *Sachilaride* și-a sfârșit închinarea prin vorbele: „Am încredere că, dacă printr'un cataclism românimea întregă ar pieri, iar s'ar renaște dela sine din acest colț de țeran”.

Acestui cuvântări a respuns d. protopop, cu vecinul său suris pe buze, mulțumindu-ne de plăcerea ce le-am făcut, urându-ne bună izbândire și pe viitor și dorindu-ne prilejul fericit de a ne mai vedea.

Iar noi mulțimea, i-am urat din sute de piepturi să trăiască; am mai învățat o „*Ardeleancă*” și am pornit grăbiți spre gară, țărăși pe marginea câmpului cu iarba uscata, întovărășită de sute de oameni.

Trenul după care alergam însă fiind mai puțin grăbit ca noi și-a permis luxul să înă ză

Propune să se treacă peste aceasta punere la ordinea zilei.

Mai vorbesc din partea Românilor *Groșorean și Codreanu*.

Se scoală apoi din partea ungară avocatul *Lázár* din Chișinău, și polemic sează cu *Dr. Suci*, zicând că are speranța ca nu se va afla nici unul în comitat care să nu fie pătruns de înșămnăta patriotică a propunerii comisiunii permanente.

El răspunde deputatul *Dr. Suci*, rată că ce curagios lucru e să vii mereu cu fraze sforăitoare de patriotism, să pe toate lucrurile precetia patriotismu. Aceasta o fac numai flecarii, cari n-au gumente. *Dr. Suci* arată că e nedemn un comitat să indemne pe popor la îndeplinirea datorințelor sale de cetățean înscrise în lege.

— Patriotism ce e încontra iegii, în patriotism — zice dl *Suci*. După aceea propunerea s'a pus la vot și s'a primit contra voturilor Românilor.

Lupta pentru sufragiu universal

Din Virșeț ni se trimite următoarea convocare:

Fraților!

Întrunirea din 10 Septembrie a. c. voia da putință tuturor ca să-și ridice glasul în lupta politică de azi, s'a declarat de conferință regătitoare, însărcinându-ne cu nouă convocare.

Potrivit hotărârii de mai sus, noi subscrisii convocăm pe toți locuitorii cercului electoral *Moravița* la o

adunare populară

ce se va ținea la 17 Septembrie a. c. în orașul *Virșeț* la cerință liberă și pe șesul dintre casarma militară și fabrica *Lengauer*.

Ordinea de zi:

1. *Votul universal și secret*.
2. *Alegerea a doi delegați pentru comitetul nostru electoral*

Fraților! Veniți săraci și bogati, nerți și bătăni, m e și mare ca să ne sfătuim

vre-o două ceasuri mai mult ca de obicei. Să i fie de bine că nouă ne-a fost. Am jucat am cântat și am petrecut în gara *Săliște* și noi acasă.

Mai mare dragul era s'auzi, cum din vreme în vreme, resunau în acru rece al înțării, glasurile fragede ale corului de copii treti iate de respirația grăbită de frică bătăi maiestului ce-i conducea. Tânărul deputat român, *dr. Comșa*, ridicat pe sus de flacăra ținut o cuvântare fierbinte, arătând puterea vrăjitoare a cântecului care e încă o dovadă de unitatea de nețăgăduț a Românilor de tot tundenți și urându-ne o dulce revvedere. Vintele sale au fost acoperite de cântecurile

în sfârșit, întârziatul tren sosește, găfâ de oboseală și pufăind de neceaz fumele

Încă un remas bun, încă o strângere de mână, încă un cântec și pornim urmăriți sute de ochi a căror strălucire să adăogă mii de stele ce esice într'un întâmpinătoare noastră ca să ne împodobască despărțirea. („*Voința Națională*”)

H A Z.

Tată și fiu. Tatăl *Levy* (câtă fiu în vârstă de 14 ani): Spune *Simon*, ce să faci bine; negustor nu vrei să fi, să studiezi nu ce vrei să devii?

Simon: — Vreau să fiu funcționar am un birou

— Tată: De ce birou vrei să ai?
— *Simon*: Vreau să am un birou munte de pietate.

pe supra tãmadurii necazurilor noastre. Acum e timpul ca sã se aleagã grãul de neghinã, sã vedem cine ne vrea binele, cine-l contra noastrã nes adevãrații nostrii conducãtori.

Cãnd e vorba de apãrarea intereselor țãrii și ale noastre nici unul nu-l iertat sã lãpãscã dela adunare.

Din încredințarea conferinței pãregãtitoare cercurul electoral Moravița — comitatul Timișoara, ținută la 10 Septemvrie 1905 în orașul Arad.

Nicolae Nedelco Simeon Schiopul
președinte. notariu.
Dr. Aureliu Olteanu.
(Urmeazã 100 de iscãlituri.)

Din strainãtate.

— 14 Septembrie.

Paris. Se scrie, cã anarchiștii Malato, Massonnel, Valina, Harvey și Avino vor fi procesuați pentru atentatul săvârșit contra regelui Alfonso și președintelui Loubet.

Bibliografie.

În tipografia A. Mureșianu din Brașov a sãrut Geometrie partea I. Planimetrie și Decont Geometrie pentru clasa I. realã și gimnazialã. Manualul e întocmit dupã planul celui de învățãmãnt, cu 111 figurã în text și 13 desene de desemn, de profesorul Pavel Percea. Este subvenționatã de fondul „Coresi”. Prețului 2 lei.

În institutul tipografic și de editurã „Luceafãrul” din Budapesta a apãrut un volum de 100 pãge, intitulat: *Dela țarã de dl. Ion Agãraru*. Prețului: 1 coroanã 50 fileri, iar pentru subscripția 2 lei.

A apãrut și se aflã de vânzare (prețului 10 fileri, plus porto 10 fileri) la administrațiarul „Tribuna” interesantul studiu:

Die Bedeutung des Romãnischen in den Völkerconcerten Europas Einem Patrioten

Broșura aceasta scrisã nemțeste este mecanã în cercurile înalte politice din Austriã și strainãtate sã facã cunoscuți pe Romãni.

Anecdote.

Increderea. Napoleon cel Mare cãnd pleca în Paris, mergea des la preumblare în gãnit cu mareșalul Duroc. Intr'o searã fiind ostentiv, intrã într'o cafenea de a doua mãnã și cinarã. Însã cãnd voia sã plãteascã, observã, cã nici unul n'are banii și se aflau mare perplezitate. Chelnerul zise, cã nu are nimic; vor plãti altã-datã. Birtãșita însã mare supãratã și spunea, cã cine n'are banii, nu mãmãnce.

„Eatã opt franci perduți!” strigã ea ca sã se și împãratul și generalul.

„Nu doamnã!” zise chelnerul, „îți voi da de acești oameni se par onești și eu nu cred, nu vor plãti”.

Mareșalul scoase ciãsonnicul și întinzându-l chelnerului zise:

„Amice! ia ciãsonnicul meu ca amanet pentru datoria noastrã și îți mulțumesc în numele meu și al camaradului meu pentru opiinea bunã, ce o ai despre noi”.

Chelnerul însã nu voi sã primeascã ciãsonnicul.

Napoleon uitã întâmplarea, fiind ocupat cu afãrile lui strategice. Tocmai a cincia zi își se aminte de ea. Îndatã chemã servitorul, zice cã are 25 de Napoleondori și-l trimise în camera aceea, sã-l predea chelnerului cu urmãtoarele cuvinte: „Împãratul îți trimete prin mine această micã recompenzã și îți mulțumește, și-ai plãtit socoteala cinei sale și ai garantat pentru el”.

ECONOMIE.

Arad, 15 Sept.

Publicațiune.

Examenele de codreni se vor ținea în 10 Octombrie a. c. și în zilele urmãtoare la Budapesta, Pojon, Besztercebánya, Miskolcz, Kassa, Szigetel-Marmatiel, Cluj, Brașov, Sibiu, Timișoara, Pécs și Szombathely, iar examenele de pãzitori de vãnat se vor ținea în legãtura cu examenle de codreni la termenul susindicat în casa comitatensã la Budapesta, Pojon, Szombathely și Cluj. Cei ce doresc a depune examenul de codreni sau examenul prescris pentru pãzitori de vãnat sunt provocați sã-și subștearnã petiția lor adusãrã cu documentele legale la inspectoratul reg. concernintã, la sediul examenelor pãnã la 1 Octombrie a. c.

Budapesta, la 19 August 1905.

Ministru reg. ung. de agriculturã.

Tãrgurile de țarã în luna Iulie Septembrie.

(Dupã calendarul nou.) Banloc 11. Beba vechie 3. Béga-Szent-György 24. Bogșa-montanã 22., 23., 24. Brad 20. Cãpãlnaș 20. Chichinda mare 20. Cũrtea 26. Deliblata 10. Detta 12. Dezna 11. Dobrita 23., 24., 25. Dognacica 8. Gyeryãmos 17. Gyorok 29. Hidekut 14. Idvor 23. Lipova 21. Nãdlac 29. Oradea-mare 8. Orzidorf 8. Orșova 17., 18., 19. Pecica maghiarã 9, 10., 11. Panciova 21—24. Periamoș 24. Piscoți 1. Rețita-montanã 29. Ritberg 13., 14. Miudna 17. Timișoara 25—29. Voitec 1. Zerinul mare 1. Zsombolla 3.

Bursa de mãrfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficialã pe ziua de 14 Sept. —

Incheierea la 12 ore.

Grãu pe Octombrie 1905 (100 elgr.)	15.74—15.76
Secarã pe Octombrie	12.74—12.76
Orz pe Octombrie	11.96—11.98
Cucuruz pe Iulie	16.44—16.46
Cucuruz nou 1906	13.12—13.14

Grãu pe Octombrie 1905	15.76—15.78
Secarã pe	12.82—12.82
Ovãs pe Octombrie	12.18—12.20
Cucuruz pe Iulie	16.48—16.50
Cucuruz nou 1906	13.22—13.24

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
200—220 mãști metrice grãu	cor. 7.60—7.85
40—50 ” ” cucuruz	9.00—9.20
Semnare nominalã: secarã	6.20—6.30
” ” orz:	6.70—6.80
” ” ovãs:	6.10—6.20

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
2000—2200 mãști metrice grãu	cor. 15.20—15.80
320—340 ” ” cucuruz	18.00—18.40
Semnare nominalã secarã:	12.40—12.60
” ” orz:	13.40—13.60
” ” ovãs:	12.20—12.40

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158.—
” ” mic	” 160.—
” brut ” mare	” 156.—
” ” mic	” 158.—

Bursa de bucate din Timișoara

Grãu: 70—100 klg.	Cor.
80—”	”
Secarã: 100 ”	12.——12.10
Orz: ”	12.50—12.60
Ovãs mercantil 100 klg.	11.70—11.80
” cernut ”	”
Cucuruz vechiu ”	16.80—17.00
” nou ”	”

Tãrgul de porcã din Kõbãnya.

De prima calitate ungarã: Bãtrãni grei pãrechea în greutate peste 400 chigr. — fil.; bãtrãni mijlocii, pãrechea în greutate 300

—400 chigr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chigr 142—143 fil.; Calitate sãrbeascã: grei, pãrechea peste 260 klg. 143—144 fil.; mijlocii pãrechea 240—260 chigr. greutate 141—142 fil. Ușori pãnã la 240 kgr. 142—143 fil.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

T. S. Kis-Tikvány. Am primit 10 cor. Abonamentul e plãtit pãnã la 10 Dec. 1905.

Redactor responsabil: Sever Bosu.

Editor-proprietar: George Nicula.

La administrația „Tribunei” sã aflã de vânzare urmãtoarele cărți:

„La Roma” de Russu Șiriau	Cor. 2.—	plus 10 fil. porto
„Povestiri și schițe” de S. Secula	1.—	5 ”
„Nuvele” de Emil Zola	Cor. 0.40	5 ”
„Scolarul declamator”	0.60	5 ”
„Vatra pãrãsitã” I. Slavici	1.50	10 ”
„Stropi de roanã”	1.—	10 ”
„Aur” Const. Hodoș	1.50	10 ”
„Telegrama” farzã în 3 acte	0.30	3 ”
„Carmen Sylva” de Vojen	1.—	5 ”
„Amicul Poporul” T. Vuiculescu	1.—	10 ”

Practicant în farmacie.

Un tinãr român absolut de 6—8 clase gimnaziale, modest și cu bunã conduitã, aflã imediat aplicare ca practicant în farmacie la subscrisul.

DIONISIE NEGRU, farmacist

ABRUDBÀNIA.

Nr. 1844—1905.

Publicațiune.

Din partea Oficiului de economie al Comunitãții de avere a fostului regiment confiniar romano-bãnãțan Nr. 13 se aduce la cunoștințã publicã, cã în anul curent în pãdurile acestei Comunitãții de avere se aratã jirovinã foarte multã și s'au satorit pentru rãmãtorii celor neimpãduriti și speculanți urmãtoarele taxe:

Pentru perioada I

dela 1 Octomvrie pãnã la 31 Decemvrie 1905:

de un rãmãtor mare . . . 2 cor.
 ” ” mic . . . 1 ”

Pentru perioada II

dela 1 Ianuarie pãnã la 31 Martie 1906

de un rãmãtor mare . . . 1.20 cor.
 ” ” mic60 ”

Reflectanții pot scoate licențele de jirovinã, pe lângã solvirea susindicatelor taxe, la foresteria concernintã.

Caransebeș, la 10 Septemvrie 1905.

Oficiul de economie

al Comunitãții de avere a fostului regiment confiniar romano-bãnãțan

Nr. 13.

PRAF

contra insectelor!!

Distruge și omoară cu toată siguranța uricioasele insecte supărătoare ca: pureci, ploșnițe, muște, șvabi, etc.

Se capătă în cutii originale și cu măsura

Contra moliilor să ne apărăm!

Mijloc sigur pentru nimicirea lor se poate obține numai prin articolul nostru special preparat contra lor.

Se vinde în cutii anumite și cu măsura

FIRMA DEPOSITANȚILOR E

Vojtek és Weisz

mare magazin de droguerie și parfumerie în ARAD

Cel mai bun loc de a cumpăra felurile specialității de

- pudre
- .. parfumerii ..
- ... săpunuri ...
- ape de gură
- paste de dinți
- praf de dinți
- perii de dinți
- ape de față
- creme de față
- spirt ptru păr
- tot felul de
- .. specialități ..
- aromatice
- ... bureți
- etc. etc. etc.

Rog pe ori-cine să bine-votaseă a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine ori-ce orologiu și giuvaericele din argint și aur curat de 14 carate

ARAD, Piata Libertății lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor

ciacornicar și giuvaergiu.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă; consultă zilnic dela 8—12 a.m. și dela 3—6 p. m. — în

BAILE HERCULANE

(HERCULESFÜRDÖ)

Atenție!

Am onoara a aduce la cunoștință că am deschis în Arad, — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1. o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Disponind de mijloace îndestulitoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

Astronomia, Germania și America o mă aflu în plăcută poziție a produce și servi pe onoratul public cu tot felul de mașini agronomice din material de primă clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase

În special fabric. diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâmatoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, cînșuri, pluguri (Șeitană, prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mort. joagăro. Aril mic și mare, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinării: sus numite.

Procur. mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și tărătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucrul de încălțușerie și tot felul de reparatului de mașini.

Am și țări foarte moderne pe lângă serviciu cinsit și prompt.

Asigurați contra griudinei: cucuruzul, grâul, sęcara, ovězul și toate plantele economice!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad. A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE „TRANSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timis și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

- 1. În cazul vieții: capitale cu termen utes, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste se urmăresc de la 100 cor se plătesc la termen în ziua morții întimplato.
- 2. În cazul focului: plăduri de tot felul, mobilă, marfuri, produse de câmp ș. a.
- 3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, revizito ș. a. prin spargere;
- 4. Contra griudinei: grâu, seceră, ověz, cucuruz, ověz, via (vinosa), plante industriale ș. a. în, hamei, nutrețuri ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transylvania“ în Arad.

Strada Szekely ar. 1. — Telefon ar. 899.

18 - 68

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!